

Arrestnummer C/2062 / 2016
Repertoriumnummer 2016 / 3406
Datum van uitspraak 28 september 2016
Rolnummer 2016/CO/366
Notienummer parket-generaal 2016/PGA/1597 2016/VJ11/388

vernamisatie

Hof van beroep Antwerpen

Arrest

twaaifde kamer
correctionele zaken

Aangeboden op
Niet te registreren

COVER 01-00000673652-0001-0023-01-01-1

2016/PGA/1597 – 2016/VJ11/388

Het OPENBAAR MINISTERIE

tegen

1539 1.

geboren te
wonende te

beklaagde

1540 2.

geboren te
wonende te

beklaagde

beide beklaagden vertegenwoordigd door mr. Inke Dedecker,
advocaat bij de balie van Hasselt

1. Ten laste gelegde feiten

Te

Als (mede)eigenaar(s) die de opstelling van een vaste of verplaatsbare inrichting heeft toegestaan of gedoogd en die tot de werken opdracht heeft gegeven.

PAGE 01-00000673652-0002-0023-01-01-4

Op het onroerend goed gelegen te _____ gekadastreerd of
geweest zijnde _____, eigendom van _____, ingevolge akte
van aankoop verleden voor notaris _____ met standplaats te _____ dd. 1 december
1971 en van _____ en _____, uit hoofde van nalatenschap van
_____, overleden te _____ op _____.

De feiten, voor zover gepleegd voor 1 september 2009 strafbaar ingevolge de artikelen 99 §1, 1°-3°, 149 en 204 van het decreet houdende de organisatie van de Ruimtelijke Ordening dd. 18 mei 1999.

Bij inbreuk op artikel 6.1.1.1° van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening hetzij zonder voorafgaande stedenbouwkundige vergunning, hetzij in strijd met de vergunning, hetzij na verval, vernietiging, verstrijken van de vergunning, hierna vermelde handelingen zoals bepaald bij artikel 4.2.1.1°c (het afbreken, herbouwen, verbouwen of uitbreiden van een constructie) en artikel 4.2.1.7° (het opsplitsen van een woning of het wijzigen in een gebouw van het aantal wooneenheden die hoofdzakelijk bestemd zijn voor de huisvesting van een gezin of een alleenstaande, ongeacht of het gaat om een eengezinswoning, een etagewoning, een flatgebouw, een studio of een al dan niet gemeubileerde kamer, namelijk

Als (mede)eigenaar(s) die de opstelling van een vaste of verplaatsbare inrichting heeft toegestaan of gedoogd en die tot de werken opdracht heeft gegeven.

Tussen 1 juni 2007 en 24 augustus 2007

A.

Een oude stalling te hebben afgebroken en een metalen constructie te hebben gebouwd (artikel 4.2.1.1°c)

Tussen 10 september 2008 en 15 april 2011

B.

Een nieuwe constructie te hebben gebouwd dewelke niet conform is met de voorwaardelijke stedenbouwkundige vergunning afgeleverd door de Bestendige Deputatie van de Provincie Limburg dd. 11 september 2008, namelijk

de voorgevels werden verhoogd, de dakvorm werd gewijzigd, de achtergevel van de bestaande hangaar werd gesloopt, de kroonlijsthoogte werd verhoogd, de afmetingen werden vergroot, de totale bouwdiepte bedraagt 20 m in plaats van 18,10 m (artikel 4.2.1.1°c).

C.

Het hoofdgebouw te hebben onderverdeeld in drie in plaats van één woongelegenheden (artikel 4.2.7.1°) in strijd met de voorwaardelijke stedenbouwkundige vergunning afgeleverd door de Bestendige Deputatie van de Provincie Limburg dd. 11 september 2008.

Van 14 april 2011 tot 10 februari 2015

D.

De wederrechtelijke bouwwerken hierboven onder A, B en C in stand te hebben gehouden.

Teneinde na toepassing van de strafwet, op vordering van de stedenbouwkundige inspecteur

- het aanpassen van de constructie conform de afgeleverde vergunning dd. 11 september 2008
- het hoofdgebouw hervormen tot slechts één woongelegenheden.

Overgeschreven op het 1° hypotheekkantoor te Hasselt op 19.02.2016, nr. 070-T-19/02/2016-01284 en ambtshalve ingeschreven.

Ontvangen: 187,96 euro. De Bewaarder (get.) K. Blondeel

het onroerend goed toebehorend aan de gemeenschap krachtens een akte van 1.12.1971, ontvangen op 9.12.1971 door not. _____, notaris te _____

het onroerend goed toebehorend aan _____ en _____ uit hoofde van de nalatenschap van _____, overleden te _____ op _____

PAGE 01-00000673652-0004-0023-01-01-4

2. Bestreden beslissing

Bij het vonnis, op tegenspraak gewezen op 22 maart 2016 door de rechtbank van eerste aanleg Limburg, afdeling Hasselt, kamer 13, werd als volgt beslist:

OP STRAFGEBIED

Eerste beklaagde

Verklaart beklaagde schuldig aan de tenlasteleggingen.

Spreekt voor tenlasteleggingen A, B, C en D de eenvoudige schuldigverklaring uit van beklaagde.

Verwijst de veroordeelde tot de helft van de kosten van de publieke vordering, tot op heden voor hem begroot op de som van 131,83 euro.

Legt aan de veroordeelde de verplichting op tot het betalen van een geïndexeerde vergoeding van 51,20 euro.

Tweede beklaagde

Verklaart beklaagde schuldig aan de tenlasteleggingen.

Spreekt voor tenlasteleggingen A, B, C en D de eenvoudige schuldigverklaring uit van beklaagde.

Verwijst de veroordeelde tot de helft van de kosten van de publieke vordering, tot op heden voor hem begroot op de som van 131,83 euro.

Legt aan de veroordeelde de verplichting op tot het betalen van een geïndexeerde vergoeding van 51,20 euro.

HERSTELVORDERING

PAGE 01-00000673652-0005-0023-01-01-4

Verklaart de herstellvordering ontvankelijk en gegrond.

Beveelt aan beklaagden op vordering van de stedenbouwkundig inspecteur over te gaan tot het aanpassen van de constructie (loods) aan de stedenbouwkundige vergunning van 11.09.2008 van de Bestendige Deputatie van de provincie Limburg en tot het hervormen van het hoofdgebouw tot slechts één woongelegenhed.

Beveelt dat beklaagden binnen een termijn van één jaar na het in kracht van gewijsde gaan van huidig vonnis, niet zijnde een dwangsomtermijn in de zin van art. 1385bis Ger. W. de hoger vermelde aanpassingswerken dienen uit te voeren.

Beveelt voor het geval de aanpassing van de constructie (loods) conform de stedenbouwkundige vergunning van 11.09.2008 van de Bestendige Deputatie van de provincie Limburg en het hervormen van het hoofdgebouw tot slechts één woongelegenhed, niet binnen één jaar na het in kracht van gewijsde gaan van huidig vonnis zijn uitgevoerd, dat de stedenbouwkundige inspecteur en het college van burgemeester en schepenen, ambtshalve in de uitvoering ervan kunnen voorzien op kosten van beklaagden.

Zegt dat de overtreder die in gebreke blijft, verplicht is alle uitvoeringskosten te vergoeden op vertoon van een staat, opgesteld door de overheid die het vonnis uitvoert, of begroot en uitvoerbaar verklaard door de beslagrechter in de burgerlijke rechtbank.

Veroordeelt beklaagden, voor het geval dat aan de veroordeling tot herstel, niet wordt voldaan, tot betaling aan de stedenbouwkundige inspecteur van een dwangsom van 125,00 euro per dag vertraging vanaf de eerste dag volgend op het verstrijken van de hoger vermelde hersteltermijn en in zoverre huidig vonnis betekend werd.

Er werd hoger beroep ingesteld tegen voormeld vonnis d.d. 22 maart 2016:

- op 21 april 2016 door de beklaagden en tegen al de schikkingen
- op 21 april 2016 door het OPENBAAR MINISTERIE tegen al de schikkingen, uitgezonderd deze betrekkelijk de burgerlijke belangen, tegen de beklaagden en

Er werd een verzoekschrift in de zin van artikel 204 Wetboek van Strafvordering ingediend op de griffie van de rechtbank van eerste aanleg Limburg, afdeling Hasselt:

- op 21 april 2016 door de beklaagden en
- op 21 april 2016 door het OPENBAAR MINISTERIE.

3. Rechtspleging voor het hof

De zaak werd behandeld op de openbare zitting van 1 juni 2016.

Het hof heeft hierbij gehoord:

- mevrouw de voorzitter in haar verslag,
- het Openbaar Ministerie in zijn uiteenzetting van de zaak en in zijn vordering,
- de beklaagden in hun middelen van verdediging, ontwikkeld door hun raadsman, voornoemd.

De neergelegde conclusie en stukken werden in het beraad betrokken.

4. Beoordeling van de ontvankelijkheid van de rechtsmiddelen en van de omvang van het hoger beroep (Potpourri II)

4.1. Ontvankelijkheid van de hogere beroepen

1. De verklaringen van hoger beroep van de beklaagden en van het Openbaar Ministerie, werden tijdig en regelmatig gedaan op de griffie van de rechtbank die het bestreden vonnis heeft gewezen.

2. Het verzoekschrift van de beklaagden zoals bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering werd tijdig ingediend ter griffie van de rechtbank die het bestreden vonnis heeft gewezen en de daarin bepaalde grieven zijn nauwkeurig.

Het verzoekschrift van het Openbaar Ministerie zoals bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering werd tijdig ingediend ter griffie van de rechtbank die het bestreden vonnis heeft gewezen en de daarin bepaalde grieven zijn nauwkeurig.

3. Gelet op het bovenstaande zijn de hogere beroepen van de beklaagden en het Openbaar Ministerie, regelmatig naar vorm en termijn, ontvankelijk.

4.2. Omvang van de hogere beroepen

Het hof is gevat te oordelen over de beschikkingen op strafrechtelijk gebied van het bestreden vonnis die betrekking hebben op de schuldigverklaring ten aanzien van beklaagde voor alle feiten en op de schuldigverklaring van beklaagde met betrekking tot de feiten sub C., de straftoemeting en de beschikkingen met betrekking tot de herstellvordering.

Het hof werpt met betrekking tot het feit D. in hoofde van beklaagde een grief van openbare orde op zoals bedoeld in artikel 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering, zoals ingevoerd door artikel 94 van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie (B.S. 19 februari 2016) - zie motivering ten gronde rubriek 6.1. punt 2.

5. Verbetering materiële vergissing

In de dagvaarding staat vermeld dat het onroerend goed onder meer eigendom is van " " terwijl dit " " dient te zijn.

Verder dient in de tenlastelegging C. "artikel 4.2.7.1°" gelezen te worden als "artikel 4.2.1.7°".

Het hof verbetert deze materiële vergissingen.

De feiten op zich worden door deze verbetering niet gewijzigd.

6. Motivering ten gronde

PAGE 01-00000673652-0008-0023-01-01-4

6.1. Op strafrechtelijk gebied

1. De constructies zijn gelegen in agrarisch gebied volgens het gewestplan goedgekeurd bij KB van 3 april 1979, zijnde een niet kwetsbaar gebied.

Eerste beklagde en tweede beklagde zijn eigenaars van het onroerend goed (stuk 127).

Aan beklagde werd vervolgens een voorwaardelijke stedenbouwkundige vergunning afgeleverd door de deputatie van de provincie Limburg op 11 september 2008 voor de hangar (onder de voorwaarde dat er slechts één woning in het hoofdgebouw mag behouden blijven).

Op 14 april 2011 stelde de stedenbouwkundige inspecteur vast dat de werken niet werden uitgevoerd conform de voorwaardelijke stedenbouwkundige vergunning van 11 september 2008 (feiten sub B. en C.) en er nog steeds 3 woongelegenheden aanwezig zijn.

2. Na nieuw onderzoek ter terechtzitting door het hof, en door de stukken van het dossier, is de schuld van de beklagde aan de haar ten laste gelegde feiten sub A., B. en C. bewezen gebleven en is haar schuld aan de feiten sub D. niet bewezen.

Na nieuw onderzoek ter terechtzitting door het hof, en door de stukken van het dossier, is de schuld van de beklagde aan de hem ten laste gelegde feiten sub C. bewezen gebleven en is zijn schuld aan de feiten sub D. niet bewezen.

Het in stand gehouden bouwwerk ligt immers in agrarisch gebied. Het ligt derhalve niet in een ruimtelijk kwetsbaar gebied zoals bepaald door art. 1.1.2.10° van de Vlaamse Codex Ruimtelijke ordening (voorheen art. 2.16° het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening zoals gewijzigd).

Voor de feiten voorzien onder de tenlastelegging D. geldt dan ook geen strafsanctie meer overeenkomstig art. 6.1.1. lid 3 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (voorheen art. 146 derde lid van het decreet van 18 mei 1999).

3. Ten onrechte houdt eerste beklagde voor dat zij zich gezien haar hoge leeftijd (nu 88 jaar) nooit met de woning en de hangar heeft bezig gehouden en derhalve geen schuld treft.

Beklaagde : betwist op zich de materialiteit van de feiten niet.

Beklaagde was wel degelijk op de hoogte dat zowel de afbraak van de oude stal als de bouw van de nieuwe hangar gebeurde zonder te beschikken over een stedenbouwkundige vergunning:

- het proces-verbaal van 27 augustus 2007 stelde vast dat er werken werden uitgevoerd zonder stedenbouwkundige vergunning en dat beklaagde hiertoe opdracht had gegeven aan tweede beklaagde om deze werken uit te voeren. Tevens werd door het agentschap RWO aan beide beklaagden mondeling de stillegging van de werken bevolen (stuk 31 strafdossier);
- beklaagde diende op 18 maart 2008 een aanvraag tot regularisatie van de hangar in bij het college van burgemeester en schepenen van de gemeente en stelde ook hoger beroep in bij de deputatie van de provincie Limburg tegen de beslissing van het college van burgemeester en schepenen van 17 juni 2008.

4. De afbraak van een oude stalling en de oprichting van een metalen constructie zonder vergunning is nog steeds strafbaar, ook in een niet kwetsbaar gebied (feit sub A.).

Het feit dat achteraf de toestand werd geregulariseerd heft in hoofde van beklaagden de strafbaarheid niet op binnen de voorziene incriminatieperiode.

5. Op 11 september 2008 werd door de deputatie van de provincie Limburg een voorwaardelijke regularisatievergunning verleend voor de hangar.

Op 14 april 2011 werd andermaal vastgesteld dat de hangar niet werd gebouwd conform de verleende voorwaardelijke stedenbouwkundige vergunning van 11 september 2008 (stuk 24):

- de voorgevels van de garages en hangar zijn verhoogd;
- de dakvorm van de garage links is gewijzigd;
- de achtergevel van de hangar is gesloopt en maakt een geheel uit met de nieuw opgerichte hangar;

- de kroonlijsthoogte van de nieuwe hangar aan de achtergevel bedraagt 4 meter in plaats van 2,30 meter;
- de totale bouwdiepte van de linker gevel van de garage, hangar en nieuwe constructie bedraagt 20 m in plaats van 18,10 m;
- er zijn nog steeds drie woongelenheden aanwezig.

Met betrekking tot de feiten sub B. betwisten beklagde niet dat de constructies niet gebouwd werden volgens de voorwaardelijke stedenbouwkundige vergunning van 11 september 2008.

Ten onrechte houdt beklagde voor dat een veroordeling van beklagde wegens niet uitvoering van de opgelegde voorwaarden in strijd is met het legaliteitsbeginsel vermits inmiddels de voorwaardelijke stedenbouwkundige vergunning van 11 september 2008 vervallen is.

Het feit dat inmiddels deze voorwaardelijke stedenbouwkundige vergunning" is vervallen ingevolge niet uitvoering, heft in hoofde van beklagde de strafbaarheid niet op in de voorziene tijdsperiode.

De verwijzing van beklagde naar het arrest van de Raad voor Vergunningsbetwistingen van 4 juni 2013 is dan ook niet ter zake dienend.

Met betrekking tot de feiten sub C. houden beide beklagden voor dat er geen stedenbouwkundige inbreuk werd gepleegd wat betreft het aantal woongelegenheden gezien er reeds vòòr 1 mei 2000 sprake was van een meergezinswoning en dit toen niet vergunningsplichtig was.

De feiten sub C. hebben betrekking op het niet nakomen van de voorwaardelijke stedenbouwkundige vergunning waarbij als uitdrukkelijke voorwaarde werd opgelegd dat in het hoofdgebouw slechts één woning behouden mag blijven (stukken 89 tot 93). Of er al dan niet sprake was van een meergezinswoning vòòr 1 mei 2000 is derhalve irrelevant.

Vermits beide beklagden zelf voorhouden in besluiten dat er reeds een meergezinswoning was vòòr 1 mei 2000, staat het eveneens vast dat in de voorziene tijdsperiode zoals voorzien in tenlastelegging C. (tussen 10 september 2008 en 15 april 2011) in het hoofdgebouw zich

meer dan één woning bevond hetgeen niet conform de hoger vermelde voorwaardelijke stedenbouwkundige vergunning is.

6. Ten onrechte houden beklagden voor dat de voorwaardelijke stedenbouwkundige vergunning van 11 september 2008 onwettig is op grond van art. 159 Grondwet.

Het komt inderdaad aan de strafrechter toe om de wettigheid van een stedenbouwkundige vergunning op grond van art. 159 Grondwet te beoordelen.

Beklaagden houden voor dat deze voorwaardelijke stedenbouwkundige vergunning onwettig is wegens schending van het redelijkheidsbeginsel.

De opgelegde voorwaarde is wel redelijk in verhouding tot de vergunde handelingen ook al heeft de voorwaarde betrekking op de woning vooraan het perceel terwijl de vergunning betrekking heeft op de hangar achter de woning. Immers, het opnemen van dergelijke uitdrukkelijke voorwaarde in de vergunning is van belang om de hinder van de naburige erven te beperken en derhalve de goede plaatselijke ordening ter plaatse veilig te stellen. Vanuit ruimtelijk oogpunt is het eveneens redelijk dat in agrarisch gebied er enkel bewoning toegelaten is in het kader van het uitvoeren van een landbouwactiviteit.

De voorwaarde dat slechts één woning in het hoofdgebouw dient behouden te blijven en hiervoor mogelijks een bijkomende stedenbouwkundige vergunning dient aangevraagd, tast het redelijkheidsbeginsel niet aan.

Er is derhalve geen schending van het redelijkheidsbeginsel aangetoond zodat de voorwaardelijke stedenbouwkundige vergunning van 11 september 2008 wettig is.

6.2. De straftoemeting

De verschillende misdrijven A., B. en C. zoals aangenomen en bewezen bevonden, zijn in hoofde van elke beklagde de opeenvolgende en voortgezette uitvoering van een zelfde misdadig opzet zodat bij toepassing van artikel 65 lid 1 van het Strafwetboek alleen de zwaarste straf dient uitgesproken.

Redelijke termijn

Er is - rekening houdend met de specifieke omstandigheden van de zaak - sprake van overschrijding van de redelijke termijn, zoals terecht vastgesteld door de eerste rechter om oordeelkundige motieven waarnaar het hof verwijst, en die door het hof als volgt worden aangevuld.

Bij de beoordeling van de redelijke termijn moet in casu rekening gehouden worden met de weerhouden incriminatieperiode die loopt tussen 1 juni 2007 en 24 augustus 2007 en tussen 10 september 2008 en 15 april 2011.

Met betrekking tot de eerste periode werd aan beklaagden de mogelijkheid gegeven om de toestand te regulariseren. Op 11 september 2008 bekwam eerste beklaagde een voorwaardelijke regularisatievergunning, reden ook waarom het Openbaar Ministerie niet onmiddellijk overging tot dagvaarding.

Op 14 april 2011 werd er andermaal een proces-verbaal opgesteld waarbij werd vastgesteld dat de werken niet conform de voorwaardelijke vergunning van 11 september 2008 waren uitgevoerd.

Op 21 maart 2012 deelde de stedenbouwkundige inspecteur zijn ontwerp herstellvordering mee aan het Openbaar Ministerie.

Op 16 mei 2012 verleende de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid zijn positief advies.

Op 8 augustus 2013 werden beklaagden verhoord.

Op 20 januari 2014 deelde de stedenbouwkundige inspecteur de herstellvordering met het positief advies mee aan het Openbaar Ministerie. Na verhoor van de beklaagde op 6 augustus 2014, gaf het Openbaar Ministerie opdracht tot dagvaarden op 19 oktober 2015 voor de zitting van 1 december 2015 waarop de zaak werd uitgesteld door de eerste rechter naar de zitting van 1 maart 2016 om organisatorische redenen, waarop de zaak in beraad werd genomen en vonnis werd uitgesproken 22 maart 2016.

Er werd hoger beroep ingesteld door beklaagden en het Openbaar ministerie en de zaak werd behandeld en in beraad genomen op de zitting van 1 juni 2016.

Gezien de herstellvordering met positief advies van de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid van 16 mei 2012 pas werd meegedeeld aan het Openbaar Ministerie op 20 januari 2014, en er door het Openbaar Ministerie opdracht werd gegeven om te

dagvaarden op 15 oktober 2015 voor de zitting van 1 december 2015, meer dan 4 jaar na de laatste vaststellingen, is het hof samen met de eerste rechter van oordeel dat de redelijke termijn is overschreden gelet op de abnormale duur van rechtspleging.

De gevolgen van de overschrijding van de redelijke termijn moeten worden onderzocht enerzijds uit het oogpunt van de bewijsvoering en anderzijds uit het oogpunt van de straf.

De abnormale lange duur van deze rechtspleging heeft niet tot gevolg dat er bewijsmateriaal is verdwenen.

Met betrekking tot de straf is het hof van oordeel, gelet op de overschrijding van de redelijke termijn, dat in hoofde van elke beklaagde conform art. 21ter VT.Sv. de veroordeling bij eenvoudige schuldigverklaring dient te worden uitgesproken.

6.3. Met betrekking tot de herstellvordering

6.3.1. De herstellvordering gebaseerd op de feiten van instandhouding (feit sub D.)

In zoverre de herstellvordering gebaseerd is op de feiten van instandhouding zoals voorzien onder de tenlastelegging D., kan de herstellvordering niet worden ingewilligd. Overeenkomstig artikel 6.1.1. laatste lid van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening kan een herstellvordering die is ingesteld op grond van instandhouding vanaf 1 september 2009 niet langer worden ingewilligd indien de instandhouding op het ogenblik van de uitspraak niet meer strafbaar is, wat hier het geval is.

6.3.2. De herstellvordering gebaseerd op de feiten van oprichting (feiten sub A., B. en C.)

In zoverre de herstellvordering geënt is op de feiten van oprichting (feiten sub A., B. en C.), is het hof gevat de herstellvordering te beoordelen.

6.3.2.1. De ontvankelijkheid van de herstellvordering

Ten onrechte houden beklaagden voor dat de herstellvordering onontvankelijk is op grond van art. 6.1.11 tweede lid VCRO gezien het positief advies van de Hoge Raad voor het

Handhavingsbeleid werd gegeven op 20 april 2012 en de periode van twee jaar is verstreken op het ogenblik dat het Openbaar Ministerie opdracht geeft te dagvaarden op 15 oktober 2015 zodat dit positief advies niet meer geldig zou zijn en derhalve de herstellvordering onontvankelijk.

Het positief advies van de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid dateert van 20 april 2012 en de herstellvordering werd ingeleid bij het Openbaar Ministerie bij brief van 20 januari 2014 zodat de geldigheidsduur van 2 jaar niet is overschreden.

De herstellvordering is derhalve ontvankelijk.

6.3.2.2. Het overschrijden van de redelijke termijn en de gevolgen voor de herstellvordering

Uit het feit dat op strafgebied werd vastgesteld dat de redelijke termijn is overschreden, kan niet worden afgeleid dat de herstellvordering, die tijdig werd ingediend, zonder gevolg dient te blijven.

Het feit dat het hof nu pas dient te oordelen over de herstellvordering impliceert niet dat hierdoor de redelijkheid van de herstellvordering is aangetast ingevolge dit tijdsverloop. Het louter tijdsverloop doet geen afbreuk aan het legitiem doel van de opgelegde herstelmaatregel die nog steeds noodzakelijk is om een einde te stellen aan een onvergunde situatie.

Het hof dient na te gaan of dit gevorderd herstel nog steunt op motieven van ruimtelijke ordening en niet kennelijk onredelijk is ingevolge het ruime tijdsverloop van de rechtspleging waardoor er eventueel gewijzigde omstandigheden zouden zijn opgetreden.

De interne wettigheid van de herstellvordering betreft haar inhoudelijke overeenstemming met de wet op het ogenblik waarop het herstel gevorderd wordt en houdt geen verband met het gevolg dat aan deze vordering moet worden verleend wegens het nadien overschrijden van de redelijke termijn op strafgebied (Cass. 6.05.2008, P.08.0151.N). De vaststelling uit het arrest Hamer dat een herstelmaatregel een straf is in de zin van art. 6.1 EVRM betekent niet dat de maatregel in de Belgische wetgeving van strafrechtelijke aard is.

De herstellvordering is immers geen straf. De vaststelling dat een herstel in de oorspronkelijke staat een straf is in de zin van art. 6.1 EVRM, brengt enkel met zich mee dat

de waarborgen van die bepaling moeten worden in acht genomen maar niet dat die maatregel in de Belgische wetgeving van strafrechtelijke aard is zodat de strafrechter daar met volheid van bevoegdheid dient over te oordelen. Doordat zij afhankelijk is van de vaststelling van een misdrijf, is de vordering weliswaar verbonden met de strafvordering maar valt zij binnen het concept van teruggave in de zin van art. 44 Sw. Het blijft bijgevolg voor de strafrechter mogelijk het herstel te bevelen teneinde de gevolgen van het misdrijf te doen ophouden.

Overigens, de mogelijke vaststelling dat een herstel in de oorspronkelijke staat een straf zou zijn in de zin van art. 6.1 EVRM en 14.1 IVBPR, brengt enkel mee dat de waarborgen van die bepalingen moeten worden in acht genomen en heeft alleszins niet tot gevolg dat die maatregel in de Belgische wetgeving van strafrechtelijke aard is zodat de algemene bepalingen van het Belgisch strafrecht en het strafprocesrecht er toepassing op moeten vinden. De strafrechter voor wie de herstellvordering wordt ingesteld moet die vordering in beginsel toewijzen naast de straf die hij oplegt gezien deze vordering verbonden is met de strafvordering.

De bepaling "naast de straf" in art. 6.1.41.§1 Vlaamse Codex (voorheen art. 149.§1 DRO) vereist niet dat de rechter daadwerkelijk een straf moet uitspreken en uit deze bewoordingen kan geenszins worden afgeleid dat de strafrechter geen herstel zou kunnen bevelen indien geen straf wordt uitgesproken (zie arrest Arbitragehof nr. 10/2005, 19.01.2005, overweging B 4 "*Herstelmaatregelen kunnen zowel voor de strafrechter als voor de burgerlijke rechter worden gevorderd en kunnen worden opgelegd indien geen straf wordt uitgesproken.*").

6.3.2.3. De beoordeling van de wettelijkheid van de herstellvordering door de rechter

De herstellvordering dateert van 20 januari 2014 en het volledig herstel in deze zaak houdt in:

"Het uitvoeren van aanpassingswerken conform de voorwaardelijke vergunning van 11 september 2008 verleend door de Deputatie, implicerende:

- *aanpassen van de constructie (loods) aan de vergunde toestand en maatvoering van 11/09/2008;*

- *het voldoen aan de uitdrukkelijke vergunningsvoorwaarde van 11/09/2008 namelijk er mag slechts één woongelegenheden behouden blijven in de hoofdbouw. Momenteel zijn er nog steeds 2 woningen in de hoofdbouw. Dit impliceert dat één woning in de hoofdbouw ontmanteld dient te worden."*

De herstellvordering strekt er in deze zaak toe de onrechtmatige toestand ingevolge het bewezen verklaard misdrijf van oprichting in hoofde van beklaagden te doen verdwijnen en is noodzakelijk om de gevolgen van dit misdrijf ongedaan te maken. De herstelmaatregel inzake stedenbouw heeft in deze zaak een burgerrechtelijk karakter daar het een bijzondere vorm van teruggave beoogt, zij het dat deze burgerlijke vordering door het Openbaar Ministerie wordt uitgeoefend in het algemeen belang.

De rechter is gehouden de herstelmaatregelen te bevelen zoals gevorderd door de herstellvorderende overheid maar dient deze wel op de interne en externe wettigheid te toetsen en te onderzoeken en of ze stroken met de wet dan wel op machtsoverschrijding of machtsafwendings berusten (art. 159 GW).

De rechter kan enkel nagaan of de door de herstellvorderende overheid gedane keuze van herstelmaatregel uitsluitend steunt op motieven van een goede ruimtelijke ordening en gebeurlijk een herstellvordering die zou steunen op motieven vreemd aan de ruimtelijke ordening of die kennelijk onredelijk zou zijn zonder gevolg laten. Bovendien moet de rechter ook nagaan of de last die voor de beklaagden uit het gevorderde herstel zou voortvloeien opweegt tegen het voordeel dat hieruit voor de ruimtelijke ordening zou ontstaan.

Het is niet de rechter die de aard van de herstelmaatregel bepaalt noch dient hij te oordelen over de opportuniteit ervan.

Het feit dat de rechter de herstellvordering niet heeft kunnen toetsen met volle rechtsmacht, betekent aldus niet dat hierdoor art. 6.1 EVRM en art. 14 IVBPR zijn geschonden. De omstandigheid dat de herstelmaatregel van afbraak een straf is in de zin van art. 6.1 EVRM en 14.1 IVBPR, brengt enkel mee dat de waarborgen van die bepalingen moeten worden in acht genomen, maar niet dat die maatregel in de Belgische wetgeving van strafrechtelijke aard is waarover met volheid van rechtsmacht zou moeten worden geoordeeld.

Tot voor de inwerkingtreding op 1 september 2009 van de VCRO had de stedenbouwkundige Inspecteur bij de keuze van de herstelmaatregel een ruime beleidsvrijheid. Overeenkomstig het art. 6.1.41.§1 van de VCRO bepaalt thans een prioriteitenorde de aard van de

herstelmaatregel. Deze bepaling beperkt de beleidsvrijheid van de stedenbouwkundige inspecteur bij de keuze van de herstelmaatregel.

Bepalend voor de prioriteitenorde en dus voor de keuze van de herstelmaatregel is uiteraard de categorie waartoe het stedenbouwmisdrijf behoort.

De rechter houdt toezicht op de correcte toepassing door de stedenbouwkundige inspecteur van deze decretale prioriteitenorde.

In casu is het door beklagden begane misdrijf een "ernstig" misdrijf in de zin van art. 6.41.§1.1° VCRO, met name het verrichten van handelingen in strijd met de stedenbouwkundige voorschriften aangaande voor het gebied toegelaten bestemmingen voor zover daarvan niet is afgeweken. Dit impliceert dat als keuze van de herstelmaatregel ofwel het herstel in de oorspronkelijke toestand dan wel bouw- of aanpassingswerken kunnen worden opgelegd indien hierdoor kennelijk de plaatselijke ordening wordt hersteld. Het betalen van een meerwaarde komt dan ook niet aan de orde.

De stedenbouwkundige inspecteur motiveert in zijn herstellvordering dat de wederrechtelijk opgerichte constructie niet kan aanvaard worden in agrarisch gebied zowel vanuit stedenbouwkundig als vanuit esthetisch oogpunt omdat de loods veel groter en hoger werd uitgevoerd dan vergund en bovendien de gebruikte materialen storend zijn voor de open omgeving. Tevens is het oprichten van bijkomende woongelegenheden in agrarisch gebied niet toegelaten gezien verblijfsaccomodatie in agrarisch gebied enkel verantwoord kan worden in het kader van een landbouwactiviteit.

De Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid verleende een positief advies.

Het positief advies van de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid bevestigt dat ingevolge het niet conform de vergunning uitvoeren van de loods deze goed zichtbaar is vanaf de openbare weg en derhalve storend is in de onmiddellijke omgeving. Bovendien is het opnemen van de uitdrukkelijke voorwaarde in de stedenbouwkundige vergunning van 11 september 2008 dat er slechts één woning in het hoofdgebouw kan behouden blijven, vanuit het oogpunt van ruimtelijke ordening noodzakelijk teneinde de hinder voor de naburige erven te beperken en het niveau van de goede plaatselijke ordening veilig te stellen.

De omstandig gemotiveerde herstellvordering van 20 januari 2014 is derhalve zowel intern als extern wettig en beoogt, binnen de weerhouden feiten, op gepaste, aangepaste doch noodzakelijke wijze het herstel van de gevolgen van de door de beklagden gepleegde

misdrijven. Zij steunt op motieven van goede ruimtelijke ordening en is niet kennelijk onredelijk.

De gevorderde herstelmaatregel vindt derhalve steun in de elementen van het dossier en de aangevoerde motieven.

Dat beklagden er louter een andere visie op na houden is niet dienend en de ingeroepen beweringen zijn alleszins niet van aard om het hof anders te doen beslissen.

Gezien de omvang en de aard van de inbreuken brengt de herstellvordering zoals gesteld en gehandhaafd voor de beklagden geen onredelijke last mee die het voordeel dat voor de ruimtelijke ordening zou ontstaan zou overstijgen.

De uitvoeringstermijn van de herstelmaatregel en dwangsom

Op grond van art. 6.1.41.§3 VCRO (voorheen art. 149.§1 DRO) bepaalt het hof een termijn voor de uitvoering van de herstelmaatregelen en kan het hof op vordering van de stedenbouwkundige inspecteur een dwangsom bepalen. De stedenbouwkundige inspecteur vordert in zijn herstellvordering een dwangsom van 125 euro per dag.

De termijn voor het herstel dient, gelet op de omvang van de werken, te worden bepaald op 1 jaar vanaf het in kracht van gewijsde gaan van huidig arrest om de beklagden de nodige tijd te verschaffen om zich aan de hen bij dit arrest opgelegde verplichtingen te conformeren.

Het hof gaat niet in op het verzoek van beklagden een hersteltermijn van 2 jaar toe te kennen gezien een dergelijke lange termijn een wederrechtelijke toestand zou gedogen.

Het is gepast om een dwangsom op te leggen waarvan het bedrag dient bepaald op 125 euro per dag vertraging indien niet vrijwillig door beklagden wordt overgegaan tot het herstel van de plaats in zijn vorige toestand, zoals boven aangegeven, en dit binnen de opgelegde hersteltermijn, met dien verstande dat die dwangsom zal verbeuren vanaf de eerste dag na de hoger vermelde hersteltermijn in zoverre het huidig arrest vooraf werd betekend. Dit houdt concreet in dat er geen dwangsomtermijn wordt toegestaan.

De herstellvordering dateert reeds van 2014 en tot op heden zijn beklagden niet vrijwillig overgegaan tot uitvoering van deze herstellvordering zodat het hof het opleggen van een dwangsom nuttig acht.

Het opleggen van een dwangsom moet beklagden ertoe aanzetten de herstelmaatregel uit te voeren. De verplichting tot het uitvoeren van de herstelmaatregel komt toe aan beklagden en niet aan de stedenbouwkundige inspecteur. Er is dan ook geen aanleiding om deze dwangsom te beperken in de tijd.

5. Wettelijke bepalingen

Het hof houdt rekening met volgende wettelijke bepalingen, de artikelen:

- 11, 12, 14, 24, 31 tot 37 en 41 van de wet van 15 juni 1935
- 162, 185, 190, 190ter, 194, 195, 199, 200, 202, 203, 203bis, 204, 208, 210, 211, 212 van het Wetboek van Strafvordering
- 1, 2, 3, 7, 50, 65 van het Strafwetboek
- 42, 66, 68, 71 en 72 van het decreet van 22 oktober 1996, thans art. 2, 93.1°.c), 93.7°, 146.lid 1.1°, 146.lid 3, 146.lid 4, 149.§§1 en 1/2, 150, 151, 151/1, 153, 160 en 204 decreet van 18 mei 1999 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening, gew. art. 2 decreet van 28 september 1999, gew. art. 16, 36, 38, 64 van het decreet van 26 april 2000, gew. art. 4 en 10 decreet van 13 juli 2001, gew. art. 2 en 3 decreet van 1 maart 2002, gew. art. 6 en 7 decreet van 8 maart 2002, gew. art. 7, 8, 9, 11 en 12 van het decreet van 4 juni 2003, gew. art. 46, 47 en 48 decreet van 21 november 2003 en gew. art. 36, 50, 53, 54, 55, 56, 61, 95, 110 en 111 van het decreet 27 maart 2009
- 4.2.1.1°.c), 4.2.1.7°, 6.1.1.lid 1.1°, 6.1.1.lid 3, 6.1.1.lid 4, 6.1.41.§§1 en 3, 6.1.42, 6.1.43, 6.1.44, 6.1.46 en 6.2.1 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening
- 91 van het KB van 12 december 1950
- 21ter van de wet van 17 april 1878

6. Beslissing

Het hof,

Rechtdoende op tegenspraak,

Beslist op grond van de hoger vermelde redenen, binnen de perken van de hogere beroepen zoals hierboven bepaald, als volgt:

┌ PAGE 01-00000673652-0020-0023-01-01-4 ─┐

Verklaart de hogere beroepen ontvankelijk;

Verbeterd de materiële vergissingen zoals hoger vermeld (p. 8);

Op strafrechtelijk gebied

Wijzigt het bestreden vonnis;

Stelt vast dat er geen strafsanctie meer is met betrekking tot de feiten sub D. en ontslaat beide beklaagden van verdere rechtsvervolging;

Verklaart beide beklaagden schuldig aan de hen laste gelegde feiten A., B. en C.;

Stelt vast dat deze verschillende misdrijven zoals aangenomen en bewezen bevonden sub A., B. en C. de opeenvolgende en voortgezette uitvoering zijn van een zelfde misdadig opzet;

Stelt vast dat de redelijke termijn overschreden is en spreekt in toepassing van art. 21ter VT.Sv. in hoofde van elke beklaagde de eenvoudige schuldigverklaring uit;

Legt aan elke veroordeelde een vergoeding op van EENENVIJFTIG EURO en TWINTIG CENT;

Met betrekking tot de herstellvordering

Stelt vast de herstellvordering in zoverre ze ingesteld is grond van de feiten sub D. niet langer kan ingewilligd worden;

Verklaart de herstellvordering in zoverre ze ingesteld is op grond van de feiten sub A., B. en C. gegrond;

Beveelt beklaagden hoofdelijk de plaats in de oorspronkelijke staat te herstellen, hetgeen impliceert:

het uitvoeren van aanpassingswerken conform de voorwaardelijke vergunning van 11 september 2008 verleend door de deputatie, implicerende:

- het aanpassen van de constructie (loods) aan de vergunde toestand en maatvoering van 11 september 2008,

┌ PAGE 01-00000673652-0021-0023-01-01-4 ─┐

- het voldoen aan de uitdrukkelijke vergunningsvoorwaarde van 11 september 2008 namelijk er mag slechts één woongelegenheden behouden blijven in de hoofdbouw. Momenteel zijn er nog steeds 2 woningen in de hoofdbouw; dit impliceert dat één woning in de hoofdbouw ontmanteld dient te worden,

binnen de termijn van ÉÉN JAAR ingaande vanaf het in kracht van gewijsde gaan van huidig arrest;

Beveelt, voor het geval de plaats niet binnen een jaar na het in kracht van gewijsde gaan van huidig arrest in de vorige staat wordt hersteld, en/of het strijdige gebruik niet binnen die termijn wordt gestaakt, zoals hiervoor gezegd, dat de stedenbouwkundige inspecteur, het college van burgemeester en schepenen, ambtshalve in de uitvoering ervan kunnen voorzien op kosten van de beklaagden;

Zegt dat de overheid die het arrest uitvoert, gerechtigd is om de materialen en voorwerpen afkomstig van de herstelling van de plaats of van de staking van het strijdig gebruik te verkopen, te vervoeren en te verwijderen;

Zegt dat de overtreder die in gebreke blijft, verplicht is alle uitvoeringskosten, verminderd met de opbrengst van de verkoop der materialen en voorwerpen, te vergoeden op vertoon van een staat, opgesteld door de overheid die het arrest uitvoert, of begroot en uitvoerbaar verklaard door de beslagrechter in de burgerlijke rechtbank;

Veroordeelt beklaagden, voor het geval dat aan de veroordeling tot herstel niet wordt voldaan, hoofdelijk tot betaling aan de stedenbouwkundige inspecteur van een dwangsom van HONDERDVIJFENTWINTIG EURO per dag vertraging vanaf de eerste dag volgend op het verstrijken van de hoger vermelde hersteltermijn en in zoverre huidig arrest vooraf werd betekend;

De kosten

Laat de kosten van het hoger beroep van het Openbaar Ministerie ten laste van de Staat;

Veroordeelt de beklaagden hoofdelijk tot de overige kosten van de strafvordering en de herstellvordering in beide aanleggen, deze voorgeschoten door de openbare partij in totaal begroot op 401,98 euro, al deze kosten ondeelbaar veroorzaakt zijnde door de thans nog weerhouden feiten.

Dit arrest is gewezen te Antwerpen door het hof van beroep, twaalfde kamer, samengesteld uit:

L. Knapen raadsheer d.d. voorzitter

J. Daenen raadsheer

J. Decoker raadsheer

en in openbare terechtzitting van 28 september 2016

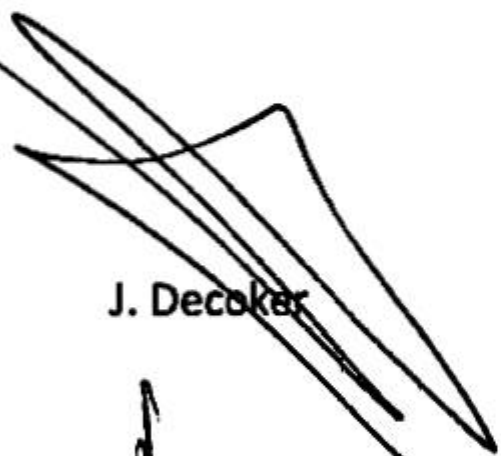
uitgesproken door L. Knapen, raadsheer d.d. voorzitter

in aanwezigheid van het lid van het Openbaar Ministerie vermeld in het proces-verbaal van de terechtzitting

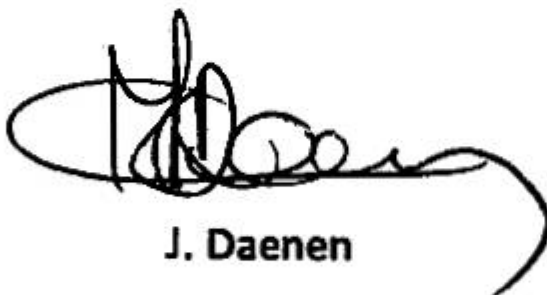
met bijstand van griffier J. Geysmans

J. Geysmans

J. Decoker

J. Daenen

L. Knapen

